

10 במרץ 2026

דחוף!

לכבוד
עו"ד גלי בהרב מיארה רב-ניצב דני לוי נצ"מ תמר ליברטי
היועצת המשפטית לממשלה מפכ"ל משטרת ישראל מ"מ היועצת המשפטית למשטרה
שלום רב,

הנדון: המשך דיכוי חופש המחאה בזמן מלחמה

סימוכין: פנייתנו מיום 18.6.2025; מענה המשטרה מיום 3.7.2025; פנייתנו מיום 4.3.2026

אנו שבות ופונות אליכם בדחיפות בעקבות פיזור בכוח של הפגנה נוספת שנערכה בכיכר הבימה ביום 7.3.2026. חרף פנייה קודמת שלנו בנושא לפני ימים ספורים בלבד, משטרת ישראל ממשיכה בהתנהלותה ומפזרת מחאות בשעת מלחמה, תוך התערבות בתוכן המחאה והחרמת שלטים, בניגוד לדין ותוך חריגה בוטה מסמכותה. לפיכך, נבקשכם כי תנחו את כלל הזרוע הפיקודי במשטרת ישראל ואת הכוחות בשטח לחדול לאלתר מדיכוי אירועי המחאה הנערכים בימים אלו, באופן שיבטיח את חופש הביטוי והמחאה של כלל האזרחים – גם כאלו המחזיקים בעמדות שאינן בקונצנזוס הציבורי.

הרקע העובדתי

1. **ביום 7.3.2026 נערכה הפגנה בכיכר הבימה בתל אביב-יפו**, הקוראת לסיום המלחמה עם איראן, בהשתתפות כמה עשרות אנשים. בכיכר ישנו חניון תת-קרקעי ובו מרחב מוגן. מעדויות מפגינים עולה כי עם תחילתה שהו במקום שני שוטרים אשר נעמדו במרחק מה מהמפגינים. כמו כן הגיעו למקום קומץ מפגיני נגד, אשר התעמתו עם המפגינים. אחד ממפגיני הנגד תקף באלימות מתנדבים של "הווסטים הצהובים" שחצצו בינו לבין המפגינים, וחלקם עמדו בצמוד למפגינים וצעקו עליהם. השוטרים ששהו במקום לא עשו דבר כדי להפריד בין המפגינים למפגיני הנגד.
2. זמן קצר לאחר תחילת ההפגנה הגיעו למקום כ-20 שוטרים נוספים. מפקד הכוחות הכריז כי מאותו הרגע ההפגנה לא חוקית "עקב העימותים שיש כאן, מחשש לשלום הציבור" כדבריו, ונתן למפגינים דקה להתפנות מהמקום. לאחר כדקה החלו השוטרים מפזרים את המפגינים בכוח, תוך שימוש באלימות וחיטפת חלק משלטי המחאה, ועצרו את אחד המפגינים (יאיר פולדש, בר פלג, עדי חשמונאי וניר חסון) פעילי ימין באו להפגנה בת"א נגד המלחמה, והמשטרה פיזרה אותה בגלל עימותים "הארץ 7.3.2026). משתתפי ההפגנה מדווחים כי המשטרה לא פיזרה בכוח את מפגיני הנגד ולא עצרה אף אחד מהם, אף לא את מפגיני הנגד שתקף באלימות את מתנדבי "הווסטים הצהובים". השוטרים גם לא ניסו להפריד בין המפגינים למפגיני הנגד, או למנוע מחלק ממפגיני הנגד ללכת אחרי המפגינים ולהמשיך להטריד אותם.

3. התנהלות זו של המשטרה מצטרפת לשורה ארוכה של מחאות שפוזרו בשנים האחרונות באלימות וללא סמכות, חלקן אירעו בזמן המערכה הקודמת עם איראן בחודש יוני, כפי שתואר בהרחבה במכתבנו מיום 18.6.2025. במענה לפנייה מיום 3.7.2025, שהתקבל מקצין מדור אג"מ במשטרת ישראל, עו"ד שי-לי שלוה, נטען כי פיזורי ההפגנות נעשו "כדין ובסמכות מלאה", ללא התייחסות קונקרטיה לטענות שהועלו במכתב. כאמור, רק לפני מספר ימים פנינו אליכם בעניין פיזור בלתי חוקי של הפגנה דומה.

דיכוי המחאה אינו חוקי

4. אירוע מקומם זה, המצטרף לאירוע נשוא פנייתנו מיום 4.3.2026, מלמד כי המשטרה ממשיכה להתנהל כפי שהתנהלה במערכות קודמות, באמצעות נקיטת פרקטיקה גורפת ושיטתית של פיזור ודיכוי מחאות חוקיות, תוך שימוש בכוח ובאמצעים בלתי מידתיים כגון מעצרים. חוסר המידתיות ניכר במיוחד לנוכח כמות המפגינים המצומצמת. כתוצאה בלתי נמנעת, המשטרה פוגעת אנושות בחופש המחאה והביטוי בישראל, ויוצרת אפקט מצנן המרתיע מפגינים נוספים מעיסוק בפעילות מחאתית בימים אלו.

5. יובהר, כפי שהיה אמור להיות ברור ממילא, כי אין בהנחיות פיקוד העורף ובמגבלות על התקהלויות על מנת לשלול את חופש המחאה והביטוי, על אחת כמה וכמה כאשר התקהלויות אלו כוללת מספר מפגינים מצומצם ונערכות בסמוך למרחב מוגן תקני.

6. כידוע, בהתאם למעמדו הרם והחוקתי של חופש המחאה, המתפרש על כלל סוגי הביטוי, אין להגבילו ללא הסתברות קרובה לוודאי לפגיעה ממשית, קשה ורצינית בביטחון הציבור או בסדר הציבורי (בג"ץ 5078/20 פדידה נ' משטרת ישראל (19.8.2020)). כפי שנפסק לא אחת, גם בימי מלחמה האיסור על קיום הפגנה בשל החשש מפגיעה בביטחון הציבור או בסדר הציבורי הוא החריג ולא הכלל: "נקודת המוצא צריכה להיות גישה קפדנית ביותר... באשר בעיתות מלחמה ומשבר, המחאה היא חשובה במיוחד, גם אם כואבת במיוחד" (בג"ץ 8007/23 מפלגת חד"ש נ' מפכ"ל המשטרה, פסקה 14 לפסק הדין (8.11.2023)).

7. על המשטרה לעשות כל שביכולתה על מנת להבטיח כי החופש להפגין עומד על תילו, גם בשעות מלחמה וחירום, מבלי שיוטלו כל מגבלות שאינן נדרשות לצורך ההגנה הבסיסית ביותר על ביטחון ציבור המפגינים. זאת, כפי שנפסק בעניין סירוב המשטרה לקיים הפגנה בחיפה בקריאה לעצירת המלחמה, חודשים בודדים לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל: "לא נוכל לחתום את דברינו מבלי לציין את הדברים שאמורים להיות מובנים מאליהם: האפשרות לקיים הפגנה אינה פריבילגיה מיוחדת, כי אם זכות יסוד. הדברים יפים גם בעת מלחמה, גם אם היבטים מעשיים עשויים לתחום את היקף הרישיון שניתן" (בג"ץ 557/24 שביטה נ' מפקד מחוז חוף, פסקה 8 לפסק הדין (18.1.2024) (להלן: עניין שביטה)). כך גם בענייננו.

8. חובת המשטרה היא לאפשר את חופש המחאה, ובכלל זאת להגן על מוחים מפני איומים כלפיהם. כפי שפסק בית המשפט העליון, "אין לגרוע מחירותו של אדם רק בשל ההתנגדות האלימה לשימוש בחירות זו... מתפקידה של המשטרה הוא, במצב דברים זה, למנוע מהקהל העיון מלהפריע למפגינים, ולא למנוע מהמפגינים לקיים את זכותם... ההתחשבות בעוינות הקהל, כמוה כהענקת המפתח לשימוש בזכות ההפגנה והתהלוכה בידי המתנגדים לה. דבר זה יש למנוע. אין לתת וטו לאספסוף ופרס לאלימות" (בג"ץ 153/83 לוי נ' מפקד המחוז הדרומי

- של **משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 393, 405 (1984) (להלן: **עניין לוי**); וראו גם בג"ץ 4712/96 **סיעת מרצ נ' מפקד מחוז ירושלים**, פ"ד נ(2) 822, 832 (1996)). עוד נפסק כי "**איומים באלימות מצד צדדים שלישיים אינם יכולים לשמש שיקול המאין את האפשרות להפגין**" (עניין **שביטה**, שם). גם בהנחיות היועמ"ש נקבע בעניין "התנכלות מכוונת למהלך ההפגנה מצד אנשים המתנגדים להפגנה", כי "על המשטרה למנוע במידת האפשר הפרעה כזאת ובמקרים אחרים להעמיד את החשודים לדין פלילי" (הנחיית יועמ"ש מספר 3.1200 "חירות ההפגנה", פסקה 17).
9. בהתאם לכך, למשטרה לא הייתה סמכות לפזר את ההפגנה רק בשל נוכחות והתעמרות מפגיני הנגד, אלא היה עליה להגן על המפגינים מפניהם ולאפשר להם לממש את חופש המחאה (והשוו: עניין **לוי**, בעמ' 407). אולם לצערנו, ולא בפעם הראשונה, המשטרה בחרה דווקא לפזר את המפגינים, בבחינת פרס למתעמרים בהם. זאת, לאחר שלא מנעה את ההתעמרויות והתקיפות כלפי המפגינים גם במהלך ההפגנה וגם לאחר פיזור, מה שמעלה חשש כי השוטרים לא פעלו מתוך רצון כן להגן על המפגינים ולשמור על שלום הציבור.
10. דוברות המשטרה הגדילה לעשות וטענה כי פיזור ההפגנה בוצע לאחר שבמקום החלו "תקיפות הדדיות" בין הצדדים. זאת, למרות שבפועל העימותים והתקיפות הגיעו רק מצד מפגיני הנגד, בעוד הפעלת הכוח המשטרתי נעשתה רק כלפי המפגינים ולא כלפי מי שתקפו אותם. נראה כי "האשמת הקורבן" האמורה נועדה לטשטש את העובדה שהמשטרה כשלה בתפקידה, כשלא הגנה על המפגינים אלא דווקא פיזרה אותם בכוח (ניתן לראות את **פרסום המשטרה ברשת X** (לשעבר טוויטר)).
11. יצוין, כי בפרסום ברשת X נטען כי ההפגנה התקיימה "ללא אישור". אולם, מדובר בהפגנה שאינה דורשת רישיון. בהתאם לסעיפים 83 ו-84 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971, ולפסיקת בג"ץ, קיום מחאה דורש רישיון אך ורק בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: במחאה משתתפים 50 איש או יותר והיא מתקיימת תחת כיפת השמיים וכוללת נאומים מדיניים ו/או תהלוכה (ראו בג"ץ 6536/17 **התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' משטרת ישראל** (8.10.2017)). בענייננו התנאים לא מתקיימים כיוון שכלל לא התקיימו נאומים או תהלוכה, כך שלא נדרש רישיון כדי לקיים את ההפגנה, וגם מן הטעם הזה לא הייתה כל הצדקה לפזרה.

סיכום

12. לסיום, נשוב ונבקש לעמוד על כך שהתנהלות הכוללת של המשטרה במחאה זו ובאירועים דומים מעלה חשש כבד לניצול מצב החירום ובהלת ההמונים על מנת למנוע ממפגינים, ובפרט מאלו המפגינים בקריאה לסיום המלחמה, מלממש את זכותם הבסיסית להפגין, ולקבע בסטטוס קוו מגבלות מרחיקות לכת על חופש המחאה והביטוי בישראל בשעת חירום ובשגרה.
13. בהתאם לאמור, נבקשכם **לפעול ללא דיחוי על מנת לאפשר להפגנות ולאירועי מחאה להתקיים ללא הפרעות גם בעת מלחמה, תוך שמירה על ביטחון המפגינים והגנה עליהם מפני אלימות.**

בברכה,

עדן גלעד, עו"ד

רכזת חופש המחאה